

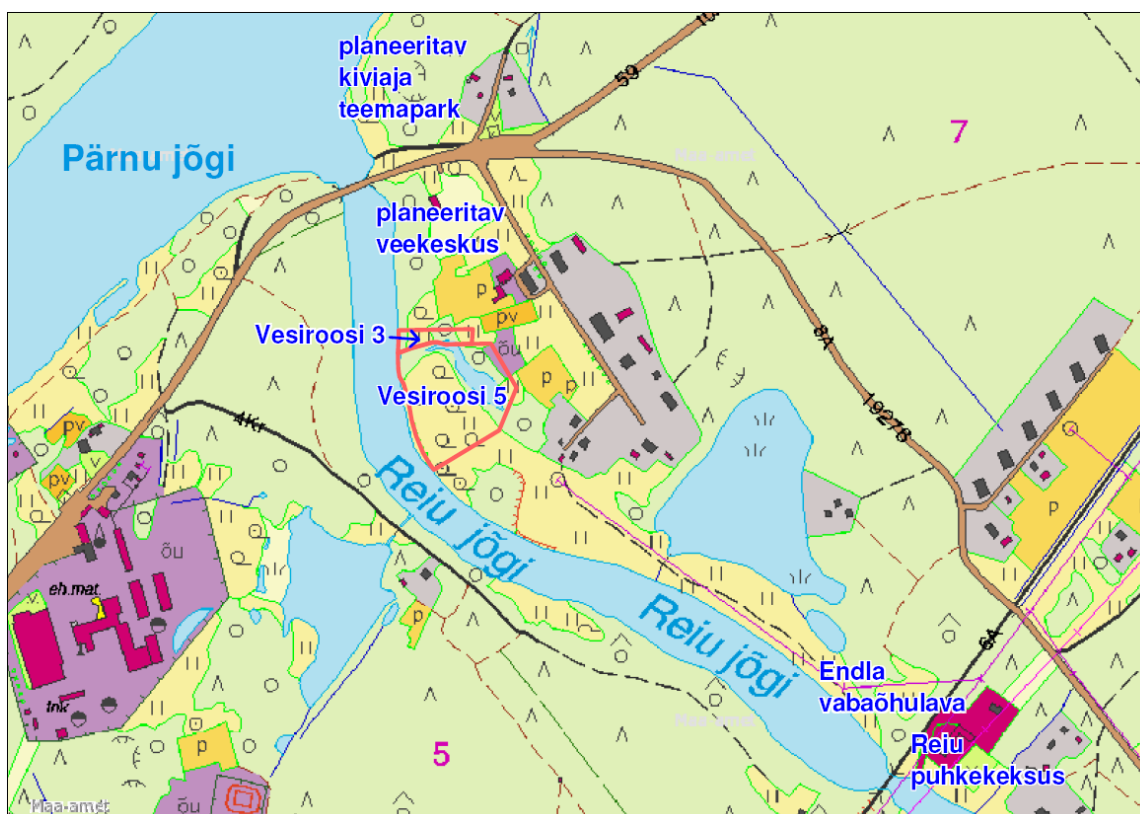
Reiu Külalissadama detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine

KSH PROGRAMM

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programm on dokument, milles kirjeldatakse kavandatavat tegevust, määratakse ära sellega kaasneva keskkonnamõju strateegilise hindamise sisu ja ulatus ning kirjeldatakse KSH metoodikat ja ajakava. Keskkonnamõju strateegilise hindamise programm on alusdokumendiks KSH läbiviimisel ja aruande koostamisel.

1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise objekt

Keskkonnamõju strateegilise hindamise objektiks on Paikuse alevikus asuvaid Vesiroosi 3 (56801:001:0925) ja Vesiroosi 5 (56801:001:0927) maaüksusi hõlmav detailplaneering Reiu Külalissadama rajamiseks. Detailplaneeringu ala asukohta ja kontaktala kirjeldab joonis 1.

Joonis 1. Reiu Külalissadama asukoht ja kontaktala (allikas: Maa-amet).

Kavandatava sadama vahetuse lähedusse on planeeritud erainvesteeringuna rajada veekeskus ning vald teeb ettevalmistustöid, et rajada Reiu jõe ja Pärnu jõe ristumiskohale

kiviaja teemapark, eksponeerimaks ajaloolist kiviaja küla asukohta. Lähikonnas paiknevad Endla teatri vabaõhulava ning Reiu Puhkekeskus.

Vabaõhuetenduste korraldamisel on etenduse külastajatele pakutud võimalust sõita mootorpaadiga linnast Reiu vabaõhulava juurde ja tagasi Praegu takistab regulaarse laevaliikluse käivitamist nõuetekohase randumiskoha puudumine Reiu jõe ääres. Kavandatava sadama peamise külastajaskonna moodustavad Pärnus peatuvad turistid ja suvepealinna külastajad. Sobiva randumiskoha rajamine võimaldaks Reiu jõel peatuda juba pakutavatel jõekruisidel. Reiu külalissadama rajamine on üks meede, mis võimaldab Pärnu jõe turismipotentsiaali paremat realiseerimist.

Detailplaneeringu eesmärgiks on planeerida külalissadam koos sinna juurde kuuluva infrastruktuuriga. Vesiroosi tn 5 maaüksuse kogupindala 15 408 m² ning Vesiroosi tn 3 maaüksuse pindala 1689 m². Planeeritava ala suurus on kokku ca 1,7 ha. Mõlema kinnistu praeguseks sihtotstarbeks on Maa-ameti andmetel üldmaa.

Mõlemad maaüksused piirnevad läänesuunal Reiu jõega, mis on ühtlasi piiriks Paikuse valla ja Pärnu linna vahel. Vesiroosi tn 3 kinnistu jääb terves ulatuses ning Vesiroosi tn 5 kinnistu enamikus osas Reiu jõe piiranguvööndisse (s.o 100 m). Vesiroosi 5 kinnistut läbivad pinnasteed ja jalgrajad, püsiv hoonestus kruntidel puudub. Ligipääs detailplaneeringualale on mööda Vesiroosi tänavat. Pärnu-Tori tugimaantee nr 59 jääb krundipiirist 180 m kaugusele põhjasuunda. Lähimad elamud jäävad detailplaneeringualast 80 m raadiusesse kirde-, ida- ja kagusuunda. Detailplaneeringu alast ida- ja lõunasuunas paiknevad Paikuse valla üldplaneeringu eelnõu kohaselt perspektiivsed elamumaad.

Pärnu ja Reiu jõgedel on moodustatud hoiualad (kuuluvad Natura 2000 võrgustikku), mille kaitse-eesmärkideks on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi – jõgede ja ojade (3260) kaitse ning II lisas nimetatud liikide – hingu (*Cobitis taenia*), võldase (*Cottus gobio*), jõesilmu (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*) ja paksukojalise jõekarbi (*Unio crassus*) elupaikade kaitse. Pärnu jõgi ja Reiu jõgi kuuluvad keskkonnaministri 15. juuni 2004. a määrus nr 73 järgi lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse.

Detailplaneeringualast ca 680 m lõunasse jääb Pärnu metsamaastiku loodusala. Reiu jõe paraemkaldal paiknevad 100 m kaugusel Reiu jõe kaldast ka kaks metsa vääriselupaika (VEP nr 152105 ja VEP nr 152093). 210 m kaugusel põhjas paikneb Sindi-Lodja kiviaja asulakoht, mis on kaitse alla võetud arheoloogiamälestisena. Reiu jõe suudmealalt on arheoloogilisi leide kogutud alates 20. sajandi algusest, Sindi Lodja I asulakoht avastati 2000. aastal.

2. Strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju ja ruumiline ulatus

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) käigus hinnatakse detailplaneeringu elluviimisega kaasneva võivaid keskkonnamõjusid. KSH ruumilise ulatusega hõlmatakse

nii planeeritav ala kui ka seda ümbritsev ala, hinnates sh erinevate mõjude ruumilist ulatust ning nende olulisust.

Olulised keskkonnamõjud võivad avalduda järgmistes valdkondades:

- Pinnase lihkeoht – Reiu jõe kaldad kuuluvad suure lihkehuga alade hulka.
- Süvendamise mõju jõe elustikule – heljumi leviku ja pinnase eemaldamise mõju põhjataimestikule, -loomastikule ja kalastikule.
- Sadama kasutamise kaasnep mõju jõe elustikule – liiklusintensiivsuse kasvu mõju põhjataimestikule, -loomastikule ja kalastikule.
- Natura 2000 – Reiu jõgi on koos Pärnu jõega arvatud Natura 2000 võrgustiku alade hulka. Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus viiakse läbi Natura hindamine.
- Sadama rajamisega kaasnev sotsiaal-majanduslik mõju – sadama rajamisega kaasnev mõju piirkonna ettevõtlusele.
- Mõju kultuuriväärtustele – mõju lähedal asuvatele kultuurimälestistele.

Detailplaneeringu koostamise käigus teostatakse geoloogiline uuring, hüdrograafiline mõõdistamine, sadamaala ja jõepõhja geotehniline uuring ning võetakse jõe põhja pinnaseproovid naftaproduktide ja raskemetallide määramiseks. Lisaks viiakse läbi arheoloogiline uuring ning küsitakse ekspertarvamust jõeelustiku (põhjataimestik ja –loomastik ning kalastik) praeguse seisuga ning sadama rajamisega kaasnevate võimalike mõjude kohta vastavate valdkondadega tegelevatelt spetsialistidelt, kellel on võimalik kasutada olemasolevaid teaduslikke andmeid kavandatava sadama piirkonna kohta.

Piiriülest (riigipiiriülest) keskkonnamõju ei ole ette näha.

Keskkonnamõju strateegiline hindamine viiakse läbi vastavalt *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele*.

3. Isikud ja asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatud tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle strateegilise planeerimisdokumendi vastu

Strateegilise planeerimisdokumendi koostaja teatab keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikust väljapanekust ja avaliku arutelu toimumisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, ajalehes ja oma interneti koduleheküljel. Käesoleval juhul on need kohustused üle antud KSH aruande koostajale. Samuti avaldatakse info kohaliku omavalitsuse veebilehel.

Isikud ja asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatud tegevus võib eeldatavalt mõjutada, on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Isikud ja asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi antud strateegilise planeerimisdokumendi vastu.

Isik või asutus	Teavitamise viis
Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regioon (järelevalvaja)	post, e-post
Pärnu Maavalitsus	e-post
Pärnu Linnavalitsus	e-post
Veeteedeamet	e-post
Muinsuskaitseamet	e-post
Sotsiaalministeerium	e-post
Kultuuriministeerium	e-post
SA Pärnumaa Turism	e-post
valitsusvälised organisatsioonid ja keskkonnaühendused (http://www.eko.org.ee)	e-post
naaberkinnistute omanikud	post
kohalikud elanikud	ajaleht, Ametlikud Teadaanded

4. Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivide lühikirjeldus

Sadama planeerimise algetapis oli sadama rajamiseks kaalumisel kaks alternatiivset lahendust. Esimene neist nägi ette paatide ja väikejahtide, teine vaid paatide vastuvõtmiseks sobiva sadama rajamist. Praeguseks hetkeks on kaalumisele jäänud vaid paatide teenindamist võimaldava sadama rajamine, jahtide teenindamisest loobumisel oli üheks oluliseks põhjuseks sellega kaasnev oluliselt suurem süvendamistöde vajadus kavandatava sadama piirkonnas. Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus kaalutakse järgmisi alternatiive:

- Null-alternatiiv. Külalissadamat ei rajata, detailplaneeringu alal säilib praegune olukord.
- Alternatiiv I. Rajatakse paatide teenindamist võimaldavat Reiu külalissadamat vastavalt koostatavale detailplaneeringule. Sadam on mõeldud kuni 50 alusele, lisaks pakutakse paatide hoiustamise, hoolduse ja tankimise võimalust. Sadam seotakse teiste puhkeobjektidega (nt vabaõhulava). Lisaks pakutakse sadamas võimalusi vaba aja veetmiseks (kohvik, vesijalgratta ja paadi rent, atraktsioonid).

5. Keskkonnamõju strateegilise hindamise sisu

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus käsitletakse järgmisi teemasid:

- Mõju põhja- ja pinnaveele seoses sadama rajamise ja kasutamisega. Reoveekäitluse lahendus.
- Pinnase lihkehust tulenevad mõjud.
- Mõju elustikule ja ökosüsteemidele ning Natura 2000 alade terviklikkusele seoses sadama rajamise ja kasutamisega.
- Kavandatava tegevuse ja ümbruskonnas asuvate väärtuslike maastike seosed.
- Mõju sotsiaal-majanduslikule keskkonnale (ettevõtluse arengule).

- Mõju inimeste heaolule ja tervisele seoses sadama rajamise ja kasutamisega.
- Veeliikluse ohutus.
- Muud küsimused (sh liikluskorraldus).

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne koosneb järgnevatest osadest:

- kavandatava tegevuse eesmärk ja vajadus;
- ülevaade tegevusega seotud õigusaktidest ning kõrgematest arengudokumentidest;
- ülevaade olemasolevast olukorrast ja mõjutatava keskkonna kirjeldus;
- kavandatava tegevuse ja selle alternatiivsete lahenduste kirjeldus;
- tegevusega kaasneva keskkonnamõju analüüs ja vajalikud leevendavad meetmed negatiivsete keskkonnamõjude vältimiseks või vähendamiseks;
- alternatiivsete lahenduste võrdlus;
- seiremeetmed keskkonnaseisundi jälgimiseks;
- ülevaade avalikkuse kaasamisest ja aruande koostamisel esinenud raskusest;
- ülevaade avalikkuse kaasamisest KSH protsessi;
- aruande hindamistulemuste kokkuvõte.

6. Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel kasutatava hindamismetoodika kirjeldus

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus hinnatakse detailplaneeringu ja selle alternatiivide rakendumisega kaasnevaid keskkonnamõjusid. Mõjude olulisust hinnatakse tabelis 2 toodud skaala alusel.

Tabel 2. Mõjude olulisuse hindamise skaala.

0	mõju puudub		
-1	väheoluline negatiivne mõju	1	väheoluline positiivne mõju
-2	nõrgalt oluline negatiivne mõju	2	nõrgalt oluline positiivne mõju
-3	mõõdukalt oluline negatiivne mõju	3	mõõdukalt oluline positiivne mõju
-4	oluline negatiivne mõju	4	oluline positiivne mõju
-5	väga oluline negatiivne mõju	5	väga oluline positiivne mõju

Erinevate keskkonnamõju kriteeriumite osakaalu määramiseks arvestatakse ekspertgrupi liikmete hinnanguid kasutades otsustamisel delphi-meetodit. Kaalkriteeriumide hindepallide saamiseks korrutatakse teatava kriteeriumi alusel antud hindepallid kriteeriumi kaaluga. Kavandatava tegevuse ja selle alternatiivide lõplik järjestus saadakse kõigi kaalkriteeriumide hindepallide summeerimisega alternatiivide lõikes.

Mõju hindamisel Natura 2000 võrgustiku aladele lähtutakse Loodusdirektiivis esitatud nõuetest ja metoodikast. Töös kasutatakse metoodilisi juhendmaterjale „Natura 2000 alad oluliselt mõjutavate kavade ja projektide hindamine (Keskkonnaministeerium, 2005) ja „Juhised loodusdirektiivi artikli 6 lõigete 3 ja 4 rakendamiseks Eestis (SEI, 2006).

7. Ajakava ja KSH protsessis osalevad isikud

KSH läbiviimise orienteeruv ajakava on esitatud tabelis 3.

Tabel 3. KSH läbiviimise orienteeruv ajakava.

KSH etapp	Aeg
KSH programmi eelnõu edastamine seisukohtade küsimiseks	aprill 2009
KSH programmi avalik väljapanek ja arutelu	mai-juuni 2009
KSH aruande koostamine	mai-november 2009
KSH aruande avalik väljapanek ja arutelu	november-detsember 2009
KSH aruande saatmine heakskiitmiseks järelevalvajale	detsember 2009

Detailplaneeringu algataja ja kehtestaja:

Paikuse Vallavolikogu
Pärnade puiestee 11 Paikuse alevik
86602 Paikuse vald, Pärnumaa
tel: 44 20 770, Faks: 44 20 774
e-post: info@paikuse.ee

Detailplaneeringust huvitatud isik (arendaja):

Paikuse Vallavalitsus
Pärnade puiestee 11 Paikuse alevik
86602 Paikuse vald, Pärnumaa
kontaktisik: Kuno Erkmann
tel: 44 20 770, Faks: 44 20 774
e-post: kuno.erkmann@paikuse.ee

Detailplaneeringu koostaja:

OÜ Optakt
Sarapuu 9 Tallinn
Kontaktisik: Ago Pähn
Tel: 529 58 02
e-post ago.pahn@mail.ee

KSH järelvalve teostaja:

Keskkonnaamet Pärnu-Viljandi regioon
Roheline 64, 80010 Pärnu
Tel: 447 7388
faks: 447 7399,
e-post: parnu@keskkonnaamet.ee

KSH läbiviija:

Alkranel OÜ
Riia 15b, 51010 Tartu
kontaktisik: Riina Raasuke
Tel: 7 366 676
Faks: 7 366 676
E-post: riina@alkranel.ee

Ekspertühma koosseis:

- Riina Raasuke (OÜ Alkranel) – KSH töörühma juht, keskkonnaspetsialist;
- Elar Põldvere (OÜ Alkranel) – litsentseeritud keskkonnaekspert (litsents nr KMH 0118);
- Reet Kivisild (OÜ Alkranel) – keskkonnaspetsialist.

Vajaduse tekkimisel kaasatakse KSH programmi või aruande koostamise protsessi OÜ Alkranel või mõne muu asutuse lisaeksperte ja/või –spetsialiste.

Kavas on küsida ekspertarvamust jõeelustiku (põhjataimestik ja –loomastik ning kalastik) praeguse seisuga ning sadama rajamisega kaasnevate võimalike mõjude kohta vastavate valdkondadega tegelevatelt spetsialistidelt, kellel on võimalik kasutada olemasolevaid teaduslikke andmeid kavandatava sadama piirkonna kohta.

KSH töörühma juht Riina Raasuke omab sellekohast õigust (vastavalt KeHJS §34 lg 3) sest:

- on omandanud kõrghariduse keskkonnatehnoloogias (BSc) Tartu Ülikooli Geograafia Instituudis ning läbinud Keskkonnamõju hindamise (2 AP) ja Keskkonnamõjude hindamise eriseminari (2 AP) ainekursused Tartu Ülikooli Geograafia Instituudis 2002. ja 2003. a ning Kohaliku ja regionaalse arengu planeerimise (2 AP) ja Arengustrateegia koostamise praktikumi (5 AP) ainekursused Tartu Ülikooli Geograafia Instituudis 2003. ja 2004. a., täiendõppena läbinud TTÜ Tartu Kolledžis kursuse Plaanimine ja teed (3 AP) 2008. a;
- ekspert tunneb keskkonnamõju strateegilise hindamise põhimõtteid, protseduuri ja hindamisega seotud õigusakte;
- omab keskkonnamõju strateegilise hindamise kogemust alates 2005. aastast;
- omab Natura hindamise kogemust ja on läbinud vastava täiendkoolituse Säästva Eesti Instituudis 2008. a.

9. Projektiga seotud olevate pädevate asutuste seisukohad

Strateegilise planeerimisdokumendi koostaja ja KSH aruande koostaja küsisid KSH programmi eelnõu osas seisukohta posti ja/või e-posti teel tabelis 4 toodud asutustelt. Tehtud ettepanekutega on programmi koostamisel arvestatud.

Tabel 4. KSH programmi eelnõu osas küsiti seisukohta järgnevatelt asutustelt.

Asutus	Teavitusteeviis
Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regioon (järelvalvaja)	e-post
Pärnu Maavalitsus	e-post
Pärnu Linnavalitsus	e-post
Sotsiaalministeerium	e-post
Kultuuriministeerium	e-post
Veeteede Amet	e-post
Muinsuskaitseamet	e-post

KSH programmi koostas:

Riina Raasuke
OÜ Alkranel
56 61 56 57
7 366 676
riina@alkranel.ee